

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060106

SLUTLIGT BESLUT
2023-03-10
Stockholm

Mål nr
M 14783-22

Sid 1 (4)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-12-01 i mål nr M 7519-22, se bilaga A

PARTER

Klagande
EK

Motpart
Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen, 222000-1487

Ombud: Visma Financial Solutions AB
g

SAKEN
Fordran avseende vatten och avlopp för fastigheten XXX i Lindesbergs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt behandling.

Dok.Id 1916334

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M. M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

EK har, som han får förstås, yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska ogilla Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagens talan i målet.

Mark- och miljööverdomstolen har gett parterna tillfälle att yttra sig över frågan om mark- och miljödomstolens dom ska undanröjas och målet återförvisas dit på grund av att det i mark- och miljödomstolen förekommit fel i rättegången.

EK har avseende frågan om undanröjande anfört att han känt sig överkörd i processen, främst av kommunen, och att det vore bra om målet skickades tillbaka till mark- och miljödomstolen.

Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen har anfört i huvudsak följande. Svaranden har i mark- och miljödomstolen förelagts att inkomma med svaromål, vilket han gjort. Genom det skriftliga svaromålet har svarandens inställning klarlagts. Svaranden har vidare uppgett att han slutfört sin talan. Förberedelse har ägt rum i målet genom skriftväxling och mark- och miljödomstolen har inte begått något rättegångsfel genom att inte ha muntlig förberedelse. Domen bör därför stå fast.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS SKÄL

Bakgrund

Målet vid mark- och miljödomstolen inleddes genom att Samhällsbyggnadsförbundet i en ansökan om stämning yrkade att EK skulle förpliktas att utge betalning till förbundet för VA-tjänster som förbundet tillhandahållit EKs fastighet.

Mark- och miljödomstolen förelade EK att, vid äventyr av tredskodom, yttra sig över stämningsansökan och gav honom samtidigt tillfälle att slutföra sin talan. EK kom in med ett yttrande som mark- och miljödomstolen uppfattade så att han motsatte sig bifall till förbundets yrkanden. På yttrandet finns bl.a. en notering av följande lydelse: ”komplettering vittnen om så”. Enligt en tjänsteanteckning,

daterad samma dag som mark- och miljödomstolens dom, uppgav EK per telefon att han inte längre begärde något anstånd och att han hade slutfört sin talan genom de skrifter han skickat in.

Genom den överklagade domen biföll mark- och miljödomstolen Samhällsbyggnadsförbundets talan, dvs. EK förpliktades att till förbundet betala de VA-avgifter som förbundet krävt betalning för. Av domen framgår att domstolen bedömde att EKs invändningar – som inbegripit att det förekommit fel och brister i VA-anläggningen samt att avtal med kommunen och hävd skulle leda till avgiftsbefrielse – inte kunde föra med sig att han undgick betalningsansvar.

Rättsliga utgångspunkter

Vid mark- och miljödomstolens handläggning av mål enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV, ska rättegångsbalkens regler om dispositiva tvistemål tillämpas (se 4 kap. 1 § lagen [2010:921] om mark- och miljödomstolar). Om stämning utfärdas i ett sådant mål ska förberedelse äga rum (se 42 kap. 6 § första stycket rättegångsbalken). När skriftligt svaromål kommit in till rätten ska sammanträde hållas så snart som möjligt, om det inte med hänsyn till målets beskaffenhet är lämpligare med fortsatt skriftväxling (se 42 kap. 9 § tredje stycket rättegångsbalken).

Förberedelsen syftar bl.a. till att klarlägga parternas yrkanden och invändningar, vilka omständigheter de åberopar, i vad mån de är oense om åberopade sakförhållanden och vilka bevis de vill lägga fram (se 42 kap. 6 § andra stycket rättegångsbalken). Rätten har också en skyldighet att verka för att tvistefrågorna blir klarlagda och att parterna anger allt vad de vill åberopa i målet. Genom frågor och påpekanden ska rätten försöka avhjälpa otydligheter och ofullständigheter i parternas framställningar (se 42 kap. 8 § andra stycket rättegångsbalken). I enlighet med sistnämnda bestämmelse kan rätten många gånger behöva bedriva en tämligen omfattande materiell processledning i mål om mindre värden, där endera eller båda parterna processar utan ombud (jfr prop. 1986/87:89 s. 106 f.). Att rätten har en utredningsskyldighet i den nu aktuella typen av mål följer även av 53 a § LAV.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning

I detta mål har inte någon förberedelse enligt reglerna i 42 kap. rättegångsbalken ägt rum och mark- och miljödomstolen kan inte anses ha uppfyllt de krav som ställs i bl.a. 6, 8 och 9 §§ i det kapitlet. Frågan om att ge parterna tillfälle att slutföra sin talan enligt 42 kap. 18 § andra stycket rättegångsbalken aktualiseras inte förrän målet kan anses berett för avgörande. Det förhållandet att EK getts tillfälle att slutföra sin talan och att han per telefon förklarat att han har gjort så innebär inte att bristerna i mark- och miljödomstolens förberedelseförfarande har avhjälpats. Mark- och miljödomstolens underlåtenhet att avgöra målet utan att förberedelse ägt rum utgör enligt Mark- och miljööverdomstolen ett rättegångsfel. Felet kan antas ha inverkat på målets utgång och kan inte utan väsentlig olägenhet avhjälpas i Mark- och miljööverdomstolen. Mark- och miljödomstolens dom ska därför, i enlighet med 50 kap. 28 § rättegångsbalken, undanröjas och målet återförvisas dit för fortsatt behandling.

Beslutet får inte överklagas (54 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken).

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald samt hovrättsråden Gösta Ihrfelt, Rikard Backelin, referent, och Margaretha Gistorp.

Föredragande har varit Leonard Örner.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-12-01
meddelad i
Nacka

PARTER

Kärande

Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen, 222000-1487

Ombud: Visma Financial Solutions AB

Svarande

EK

SAKEN

Fordran avseende vatten och avlopp för fastigheten XXX i Lindesbergs kommun

DOMSLUT

1. EK ska till Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen betala 5 306 kronor jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på

- 1 338 kronor från den 1 juni 2021,
- 1 338 kronor från den 1 september 2021,
- 1 323 kronor från den 1 december 2021, och
- 1 307 kronor från den 1 juni 2022, allt till dess betalning sker.

2. EK ska ersätta Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen för ansökningsavgift med 900 kronor.

YRKANDEN M.M.

Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen (Samhällsbyggnadsförbundet) har yrkat att mark- och miljödomstolen förpliktigar EK att till Samhällsbyggnadsförbundet betala 5 306 kronor jämte ränta enligt

6 § räntelagen (1975:635) på

- 1 338 kronor från den 1 juni 2021,
- 1 338 kronor från den 1 september 2021,
- 1 323 kronor från den 1 december 2021, och
- 1 307 kronor från den 1 juni 2022, allt till dess betalning sker.

Samhällsbyggnadsförbundet har även yrkat ersättning för ansökningsavgift om 900 kronor.

Som grund för sin talan har Samhällsbyggnadsförbundet anfört följande.

EK är lagfaren fastighetsägare till XXX i Lindesbergs kommun.

Samhällsbyggnadsförbundet har tillhandahållit VA-tjänster till fastigheten. Enligt 24 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster är EK därmed i egenskap av fastighetsägare betalningsskyldig för detsamma. Dröjsmålsränta utgår enligt 2 §, 4 § 1 stycket samt 6 § räntelagen. Ersättning för domstolens ansökningsavgift följer av 56 b § andra stycket vattentjänstlagen jämfört med 18 kap. 1 § rättegångsbalken (1942:740).

Av 1 § första stycket lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) följer att med vatten- och avloppsanläggning ("VA-anläggning") avses en anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse. Med vattentjänster avses vattenförsörjning och avlopp ("VA"). Med avlopp avses bortförande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats och bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning. Brukningsavgift avser periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

Enligt 24 § vattentjänstlagen är fastighetsägare skyldig att betala avgifter för allmän VA-anläggning om fastigheten (1) finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde och (2) med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt. Vid bedömning av behovet enligt 2 ska särskild hänsyn tas till i vilken utsträckning jämförda alternativ tillgodoser intresset av en god hushållning med naturresurser.

Kommunfullmäktige i Lindesbergs kommun har antagit Allmänna bestämmelser för användande av kommunens allmänna VA-anläggning (ABVA) samt en VA-taxa.

Av VA-taxan följer att fastighetsägare inom anläggningens verksamhetsområde ska betala avgifter enligt taxan samt att avgiften ska betalas till Samhällsbyggnadsförbundet. EK är lagfaren fastighetsägare till XXX i Lindesbergs kommun. EK har tillhandahållits VA-tjänster till sin fastighet. Samhällsbyggnadsförbundet har tillsänts följande fakturor avseende desamma;

- Faktura nr 1170149, som skickades till EK den 1 maj 2021 (Bilaga 5).

Fakturabeloppet uppgick, i den del som rör VA-tjänster tillika instämt belopp, till 1 338 kronor. Fakturan avser avgift avseende vattenförbrukning under perioden 1 mars 2021 till 31 maj 2021 samt fast avgift för samma period. Fakturan förföll till betalning den 1 juni 2021.

- Faktura nr 1190732, som skickades till EK den 2 augusti 2021. Fakturabeloppet uppgick, i den del som rör VA-tjänster tillika instämt belopp, till 1 338 kronor.

Fakturan avser avgift avseende vattenförbrukning under perioden 1 juni 2021 till 31 augusti 2021 samt fast avgift för samma period. Fakturan förföll till betalning den 1 september 2021.

- Faktura nr 1210776, som skickades till EK den 1 november 2021

(Bilaga 7). Fakturabeloppet uppgick, i den del som rör VA-tjänster tillika instämt belopp, till 1 323 kronor. Fakturan avser avgift avseende vattenförbrukning under perioden 1 september 2021 till 30 november 2021 samt fast avgift för samma period. Fakturan förföll till betalning den 1 december 2021.

- Faktura nr 1246371, som skickades till EK den 2 maj 2022. Fakturabeloppet uppgick, i den del som rör VA-tjänster tillika instämt belopp, till 1 338 kronor.

Fakturan avser avgift avseende vattenförbrukning under perioden 1

mars 2022 till 31 maj 2022 samt fast avgift för samma period. Fakturan förföll till betalning den 1 juni 2022.

Debitering har skett i enlighet med den av Lindesbergs kommun fastställda taxa.

EK har bestritt talan. Han har sammanfattningsvis och i huvudsak anfört följande. VA-anläggningen är behäftad med fel och brister av olika slag. Kommunen har stängt av vatten- och avlopp sedan 1997 och inte skött VA på rätt sätt. Genom avtal med Lindesbergs kommun och ännu gällande hävd är han fri från årsavgifter.

Parterna har åberopat viss skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Enligt 24 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) ska en fastighetsägare betala avgifter för en allmän va-anläggning, om fastigheten finns inom va-anläggningens verksamhetsområde och med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljö behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Enligt 25 § vattentjänstlagen ska en avgift enligt 24 § avse vattentjänster som tillhandahålls fastigheten genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat förbindelsepunkten och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge. Av 34 § vattentjänstlagen följer att avgiften dessutom måste ha stöd i kommunens taxa för att avgiftsskyldighet ska föreligga. Utgångspunkten för bedömningen är att den aktuella fastigheten ligger inom den kommunala va-anläggningens verksamhetsområde.

EK har genom vad han anfört bekräftat att han är ansluten till den aktuella VA-anläggningen. Annat har inte framkommit än att den aktuella debiteringen är i enlighet med Lindesbergs kommuns taxa för allmänna vattentjänster. Vad EK invänt medför inte att han kan undgå betalningsansvar för de debiterade beloppen. EK ska alltså betala de yrkade beloppen till Samhällsbyggnadsförbundet. Samhällsbyggnadsförbundet har

laglig rätt till ränta på debiterade belopp samt ersättning för tilläggsavgift.
Samhällsbyggnadsförbundet talan ska således bifallas fullt ut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 22 december 2022. Prövningstillstånd krävs.

Peter Winge

Ulrika Haapaniemi

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Peter Winge och tekniska rådet
Ulrika Haapaniemi. Föredragande har varit tingsnotarien Michael Sandin.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.